

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Meyeri S. Literarum Doct. & Prof. Uxor Christiana Sive De Conjugio Inter Duos Deque Incestu Et Divortiis, Dissertationes Tres

Meier, Johannes

Amstelædami, 1688

Cap. V. Neque Esavi, Iacobi & Onanis exempla Gen. XXVI. XXVIII. XXIX.
XXX. XXXI. XXXII. XXXIII. XXXVI. XXXVIII. probant, polygamiam. esse
licitam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40272

re, exemplo Pauli Rom. VII. 24. Neque Apostolus absurdum iudicat, in uno eodemque subjecto reperiri carnem & Spiritum, malum & bonum, vetus & novum principium.

XXIV. Concludimus verbis Celeber. Spanhemii Par. III. *Dub. Evang. CXXII. §. II. Aliud longe, narrari aliquid in sacris, aliud, laudari; aliud tolerari à Deo, vel non puniri, aliud, vel præcipi vel probari. Aliud, loqui de jure; aliud loqui de facto; aliud loqui de officio; aliud de praxi; aliud, de lege, aliud, de exemplis. Inepta illatio ab uno ad alterum, quando illa disparia. Narrantur sane multa de concubinariis & polygamis, non probantur, quippe que contraria primæ institutioni matrimonii. Hæc applicari possunt omnibus reliquis exemplis, quæ nunc explicare aggredimur.*

CAPUT V.

Neque Esavi, Jacobi & Onanis exempla Gen. XXVI. XXVIII. XXIX. XXX. XXXI. XXXII. XXXIII. XXXVI. XXXVII. probant, polygamiam esse licitam.

Q Uamvis dicta hæcenus sufficere deberent polygamie defensoribus ad assensum permovendis, ab exemplis patriarcharum perperam argumentum duci ad probandum, polygamiam licitam esse, reliquæ tamen theses de Esavo, Jacobo & sequentibus patriarchis breviter sunt examinandæ, & discutiendæ argutationes paucis, ut dubitandi locus nullus relinquatur. Objicit Theophilus Thesi LIV. Esavi bigamiam ex Gen. XXVI. 34. & trigamiam cap. XXVIII. 8. 9. ob quam neque a Spiritu S. neque a parentibus sit reprehensus, sicut nec Jacobus polygamus. Unde talis syllogismus: *Quodcumque Spiritus S. neque in locis propriis, nec alibi, vel generaliter vel specialiter taxat, illud non est peccatum. Sed polygamiam Esavi & Jacobi Sc. Ergo. Respond. I. Esavi exemplum nihil efficit, quia fuit $\epsilon\epsilon\sigma\eta\lambda\theta$ profanus & nequam Hebr. XII. 16. & uxores duxit Cananæas ad Sanctorum parentum vexationem Gen. XXVI. 35. A qua impia polygamia procul dubio $\pi\acute{o}\rho\gamma\omicron\varsigma$ scortator eodem loco ad Hebræos appellatur, quia tam polygamia, quam matrimonio quæsito ex profapia maledicti Canaanis peccavit. Abraham & reliqui sancti viri, aliquo modo excusantur, quia quærebant multiplicare semen sanctum, quod fieri per Esavum non poterat. Displicuit ergo factum Spiritui S.*

II. 2

II. 2. Circumstantiæ textus docent, displicuisse etiam Isaac. Is enim præcepit Jacobo, ut acciperet sibi uxorem (non uxores) de filiabus Labanis, non autem Cananæorum. Quod videns Esavus abiit ad Ismaelitas, & accepit uxorem sibi Machalatam filiam Ismaelis, præter superiores uxores suas Gen. xxviii. 1. 2. 5-9. Fecit ergo in toto hoc negotio, quod parenti displicuit, qui iussit unam ducere uxorem a consanguineis, quod & Jacob intendit facere, nisi deceptus fuisset a Labane. Syllogismum quod attinet, ex capite præcedenti liquet, non valere consequentiam. Leges Deus dedit, non omnia & singula peccata taxavit. Generaliter tamen polygamiam Gen. ii. 24. improbatam esse, supra audivimus. Speciales leges tempore Moysis demum scriptæ dabantur. Optima mandata dederat Abraham liberis suis & familiæ suæ post se Gen. xviii. 19. sed generaliora, & quæ viam Dei ipsis commendarent. Ast ne quidem in domo sua dum vixit, obtinuit obsequium. Ismaelem filium, & Esavum nepotem vidit impios homines.

III. Thesis LV Theophili de filiis Jacobi ex Lea, Bilha & Silpa natis legitimis, refutata est Cap. præcedenti IV. Th. xiv. & seqq. Thesis LVI polygamie patronis plane adversatur, quod scilicet Jacobus *præter intentionem*, deceptus Labanis loceri impii fraude Leam in uxorem acceperit, quam fatente Athanasio Vinc. summo jure repudiare potuisset, nisi ratione habita tum parentum, tum famæ virginis, tum propriæ tenerrimæ ad restitutionem in integrum inclinantis conscientie, jure suo relicto, beneficio matrimonii illam restituisset. Id ad aliqualem Jacobi excusationem adduximus Cap. II. Th. xiv. Non ergo a libidine & petulantia id processit, quia ultra annos 80. cœlebs vixerat, neque ullus in Scriptura S. intemperantiæ insimulatur.

IV. Objicit benedictionem, qua Deus *εὐτεκνίαν* & polygamiam profecutus est Gen. xxx. 18. *Deus recompensat polygamiam a Lea Jacobo suppeditatam. Ergo non est peccatum, quod Deus odit & punit, sed bonum opus.* Respond. 1. certum est, fuisse in V. T. *εὐτεκνίαν* & *πολυτεκνίαν* divinæ benedictionis signum Deut. vii. 14. Exod. xxi. 26. Psal. cxxvii. & *ἀτεκνίαν* ac sterilitatem exosam, & signum maledictionis Gen. xxx. 1. 2. 23. Luc. i. 25. sicut judicium fuit in domo Abimelechi propter Saram, ut omnes sterilefcerent, Gen. xx. 17. 18. neque tamen ideo omnia media feminis multiplicandi

candi Deo probata sunt. Ehud recte faciebat, quod liberaret populum Jud. 111. 16. quia Deus eum excitasse dicitur, licet dolo uteretur, quem Deus non mandaverat. 2. Quando Lea dicit *שפחתי לאיש נתן לי אלהים שכרי אשר נתתי שפחתי לאיש* *Dedit Deus mercedem meam, postquam dedi ancillam meam viro meo*, non est sensus, quod substitutio ancillæ adeo grata fuerit Deo, ut mercedem etiam rependere dignatus sit. Cum filium sibi datum præcedentis peccati mercedem jactare non debuerit. Sed respicit comma præcedens 16. *mercede conduxisti mandragoris filii mei*, & dicit: rependit mihi Deus *mercedem meam*, scilicet quam solveram torori pro nocte ex Dudaim filii mei, eam Deus abunde compensavit, qui mihi prolem dedit etiam postquam desperato partu eam in ancilla mea quæsieram. 3. In isto capite xxx Geneseos Deus incommodis zelotypiæ & contentionis mulierum, sibi polygamiam displicere, potius testatus est, etsi misericordia Dei vitiositate hominum non potuit intercipi, quin benefaceret suis.

V. Addit Arcuarius p. 139. quod *Deus recordatus sit Rachela, & Hanna* Gen. xxx. 22. 1 Sam. 1. 19. Atque ita benedixerit polygamix. Non enim benedicit Deus neque auxiliatur hominibus in rebus voluntati divinæ repugnantibus. Respond. Rachelem & Hannam veras fuisse uxores Jacobi & Elkanæ, non mirum ergo, quod Deus eorum partui benedixerit. Hinc Jarchius Rachelem Gen. xxxi. 14. prius nominari vult, quam Lea, quæ natu major erat, quod illa fundamentum familiæ fuerit, propter quam Labano affinitate junctus Jacobus, idque posteros Leæ confessos esse Ruth. iv. 11. Et verum est, quod dixit Jarchius, quia absque Rachele, quam ob formæ elegantiam & morum honestatem ac suavitatem Jacobus deperibat, nunquam Leam uxorem duxisset, per dolum suppositam. Ideoque Rachel sola ex omnibus Jacobi uxoribus *Jacobi uxor* appellatur Gen. xlvi. 19. Majori specie objecisset Arcuarius Gen. xxix. 31. ubi Jehova Leæ vulvam aperuisse legitur. Sed fatebitur ipse, Deum meretrici Gileadi, & filibus Loti etiam aperuisse vulvam, cum Dei solius sit eam claudere & aperire Gen. xx. neque tamen scortationem & incestum approbasse.

VI. Pergit Theophilus Thefi LVIII. *Cultiores & moratiores gentes a polygamia non abhorruerunt, Ergo non est contra legem natura, & exinde compositum Decalogum. Id probat exemplo Labanis, duas filias*

filiis & ancillas Jacobo dantis atque ita polygamiam approbantis, & ne plures filiabus suis superinduceret, & molestias ex hac adductione plurium crearet, tranquillumque statum turbaret, juramento eum obstringentis Gen. xxxi. 50. Labani autem propter Jacobum polygamum, Deum benedixisse, ait. Respond. 1. Illud argumentum uti prolixè satis a Theophilo & Athanasio propositum Thesi v. seqq. ita a nobis Sect. 11. Capp. 11. 111. & 1v. satis est confutatum. Quamvis enim mala consuetudine polygamia introducta in ipso populo Dei vigeret, moratiores tamen gentes ea abstinuerit. 2. Labanem non adeo congrue legi naturæ & præceptis decalogi, qui tamen plus continet quam legem naturæ, vixisse, ex eo satis liquet, quod idololatriam exercendo, Jacobum decipiendo & injuria afficiendo, invito filiam obrudendo, mercedem nullam dando, aut sæpe eam immutando, & maximam avaritiam hac in parte præ se ferendo, contra Deum & proximum peccaverit. 3. Neque Deus Labani benedicens propter Jacobum Gen. xxx. 27. seq. polygamiam approbavit, sicut nec idololatria, malis artibus & injuria Labanis delectatus est. 4. Etsi Laban in illo fœdere cum Jacobo inito Gen. xxxi. 44. 50. ne plures filiabus suis superinduceret uxores, non plane detestatus fuerit polygamiam, sed eam usitatam tunc fuisse ostenderit, haud obscure tamen innuit polygamie incommoda, afflictionem scilicet, molestias & tranquilli status perturbationem.

VII. Ridiculum est, quod Theophilus Thes. lxx. lxx. & lxxi. ex historia Jacobi Gen. xxxii. 14. 15. coll. 2. Paral. xvii. 11. profert, Jacobum fratri mittendo 200 capras & 20 capros, oves 200 & 20 arietes, vaccas 40 & 10 boves, inter bestias & jumenta sua polygamiam observasse, unde colligit, quod si polygamia inter bruta non sit peccatum, quia cum prima creatione concordat, etiam inter homines peccatum dici nequeat. Atque sic argumentatur: *Polygamia brutalis post & præter primam creationem introducta à pastoribus, ab omni improbatione fuit libera. Ergo Deo placuit, & non fuit peccatum. Jam, quia Deus majorem habet complacentiam in hominibus, quam in brutis, etiam majorem habebit complacentiam in hominum propagatione possibili seu polygamia. Ceteris paribus, addit, si nullibi suam displicentiam hac in re contestatus fuerit.*

VIII. Respond. Consequentiam a brutorum generatione & appetitu Veneris, quorum commixtio vaga & promiscua, non est con-

contra naturam, ad conjugium hominum, quibus id solis institutum est, inanem & stolidam esse, superius Sect. I. Cap. IV. & V. satis superque demonstratum est, & hactenus satis ostensum, Deum displicentiam suam in polygamia contestatum. Varro de re rustica lib. II. Cap. III. suo commendat exemplo hanc proportionem. *De maribus, inquit, & fœminis idem fere discrimen, ut alii ad denas capras singulos parent hircos, ut ego.* Sic proportionem hanc decuplam servavit Iacob, rei pecuariae haud imperitus, in ordinatione rerum fratri præmittendarum. Quid inde? ergo illa proportio vel saltem polygamia etiam inter homines. Nugamenta.

IX. Thesi LXII Theophilus argumentatur ex Gen. xxxi II. 5. *Polygamia & πολυτενία est donum Dei, seu provenit a Deo, Ergo non est peccatum.* Sed quisque videt crassam fallaciam compositionis, Liberi dicuntur donum Dei, dono dati, & a Deo profecti, polygamia non item. Argutationibus, quas Th. LXIII. ex Gen. xxxv. II. repetit, occurrimus Sect. I. Cap. VII. & Sect. III. Cap. III. Iacobus iustus est se multiplicare modo aptissimo & legitimo, sive legi divinæ conformi. Diutius igitur hisce non modo ejusdem rei, sed & eorundem verborum inutilibus repetitionibus immorari superfedemus, ne tædium pariant lectori. Thesi LXIV. refertur, Patriarchas a peccatis contra V. & VI. decalogi præceptum, juxta suam divisionem, vel potius contra VI. & VII. perpetratis, ab homicidio nempe, adulterio, incestu, & polygamia muliebri abhorruisse Gen. xxiv. xxxv. 22. xxxix. 12. XLIX. 4. a polygamia virili non item; Iacobum filiorum scelere perturbatum, cum cæteris patriarchis in polygamia tranquillam conscientiam habuisse; Simeonem accusasse, nulla mentione facta concubinæ, de qua Gen. XLVI. neque in agone mortis constitutum filios a polygamia dehortatum fuisse.

X. Respond. I. Sæpius dictum, polygamiam minime comparandam cum primis in V. T. cum homicidio, adulterio & incestu filiorum Iacobi. Vide sis præcedens caput IV. Ita nondum oblitterata erat lex naturæ, ut ea horrenda scelera fuisse ignorarint. 2. Si adeo tranquillam conscientiam habuerit Iacobus in statu suo polygamico, nec filios suos ab eo dehortatus sit, cur nemo eorum plures uxores duxisse legitur? Simeonem quidem dicit, non probat, concubinam habuisse. Procul dubio id colligit ex commate

10. citati capitis Gen. XLVI. coll. cum Exod. VI. 15. Num. XXVI. 12. *Et filii Simeonis Iemuel & Iamin, &c. Saul quoque filius cuiusdam Canaanitidis.* Hanc nominatim expressam volunt Trem. & Junius, ut intelligamus, reliquos Simsonis aliorumque patriarcharum liberos non esse natos ex matribus generis maledicti, excepto Schela, filio Jehudæ, de quo v. 12. & cap. XXXVIII. Sed ex textu erui nequit, Simeonem Cananæam istam simul cum altera uxore habuisse, quemadmodum nec Abraham simul sibi junctam habebat Saram & Keturam. Quod Hebræi tradunt, Cananæam illam esse Dinam, ita dictam, quod a Cananæo vitata fuisset, id nullo nititur fundamento.

XI. Tandem Theophilus adducit factum Onanis Gen. XXXVIII. indeque ita argumentatur: *Monogamus juvenis abundans semine, non adhibet semen nisi a Deo destinato, nempe procreationi sobolis, Ergo aque ac Onan reus est mortis. Contra, polygamus semen a Deo concreditum deputat procreationi sobolis, Ergo est vita dignus, & non morte puniendus, ut modernus mundus solet polygamos capitaliter plectere.* Denique & hoc addit: *Omnis juvenis masculus pluribus potest communicare vitam per polygamiam, quod monogamus non facit. Ergo juvenis monogamus peccat.* Respond. 1. inde sequeretur, omnem juvenem protinus debere uxorem ducere unam vel plures, quod tamen multi pii, imo omnes fere patriarchæ non observarunt. Ergo illi omnes morte fuerint digni, quod tot annos matrimonium distulerint. Ergo falsa erit doctrina Pauli I. Cor. VII. Nugæ certe vix dignæ responso. Abarbenel in *Legem* f. 82, 4. docet, Magistros quidem præscripsisse annum 18 quo juvenis ducat uxorem, non quasi tunc eam ducere debeat, sed quia natus 18 annos decentes ad generationem liberorum vires possideat. Inde etiam Scripturam istum ordinem servare volunt Magistri Deut. XX. 5. 6. 7. *Quis est vir qui edificavit domum novam &c. Quis est vir, qui plantavit vineam, &c. Quis est vir, qui desponsavit uxorem, necdum duxit eam?* Quod oporteat hominem primo in ædificio esse occupatum, dein in vinea plantanda, & ultimo in ducenda uxore, exemplo patriarcharum, ut ibidem refert Abarbenel.

XII. 2. Malitiose & proterve contra naturam & honestatem omnem, peccavit Onan, cujus factum nullatenus simile est illis, qui unam vel nullam uxorem ducunt. Onan, inquit Calvinus, violento abortu fratris sui sobolem ex utero materno crudeliter & fœ-

de

de in terram projecit. Erat hoc crimen, quale mulieris foetum ex utero medicamentis abigere conantis. Quomodo generis humani partem, quantum in se, delere conabatur. Turpissima nequitia, quæ ne quidem inter gentes nominata est. Ideoque morte punitus. Eodem supplicii genere afficiendos polygamos, nos non statuimus, quin improbamus. Reliqua, quæ huc pertinent, vide supra Sect. II. Cap. III.

XIII. Concludit Theophilus Aleth. hæc ex Genesi sufficere, quanquam multo plura exinde possent elici. Cætera se silentio involvere, & erudito lectori relinquere. Profecto si & Theophilus, & Athanasius & Arcuarius plura inde elicere potuissent, non tam futilia argumenta inde sæpe produxissent, nec eandem cramben toties recoxissent. A nobis nullum exemplum, nullum dictum, nullum argumentum pro polygamia ex historia patriarcharum præteritum.

XIV. Ne cui autem mirum videatur, cum Th. x. duodecim patriarchas polygamos fuisse negaverimus, quod a 70 viris intra annos 215. tanta multitudo hominum propagari potuerit, ut in egressu ex Ægypto numerarentur bellatorum solum a 20 ætatis anno sexcenta millia virorum, non accensitis Levitis, senibus, pueris ac mulieribus Exod. xii. 37. Num. i. 46. xi. 21. perpendi & considerari velim 1. Israelitas quasi germinantes, reptilium ac piscium more, abunde progenuisse Exod. i. 7. per unum partum gemellorum aut plurium. 2. Ægyptum valde fertilem fuisse, teste Aristotele *historia anim. lib. vii. Cap. iv.* & Gellio *lib. x. c. ii.* cum mulier quædam quatuor partibus viginti ediderit, & ex Trogo referat Plinius *lib. vii. c. iii.* in Ægypto septenos uno utero simul geri; quanquam hoc non commune & ordinarium fuerit. 3. tribuendam præcipue esse hanc multiplicationem singulari benedictioni divinæ, Abrahamo promissæ, & protectioni, qua hæc propagatio consiliis Pharaonis impedita non est. 4. etiam ordinaria via naturali tantum numerum, imo longe majorem prodire potuisse. Si assumatur, annos tantum 200 Israelitas in Ægypto exegisse, & 40 tantum, qui generarint. & cuilibet tantum tres masculos fuisse, nec ante 20 annum eos generasse, ita per decem vicenarios multo major numerus proditurus est. Nam primo annorum vicenario prodibunt 120. secundo 360. Tertio 1080. Quarto 3240. Quinto 9720. Sexto 29160. Septimo 87480. Octavo 262440.

Y 3.

Nono

Nono 787320. Decimo 2261960. Ita non opus erit cum Th. Tannero fervorum circumcisorum familiam, quæ istuc demigravit, nec cum Iacobo Rudierd, quem citat Tannerus Tract. de *Orgine & increm. prima Dei Ecclesia*, concubinarum usum in auxilium vocare.

SECTIO QUARTA

LEGES, DICTA ET EXEMPLA DE MONOGAMIA ET POLYGAMIA, SUB LEGE, A MOSE USQUE AD CHRISTUM CONTINENS.

CAPUT PRIMUM.

Quæcunque in V. Testamento de Monogamia & Polygamia loca occurrunt, generaliter enarrantur.

PRO ratione instituti ordine historico primum omnia illa loca V. T. proferemus, quæ duas non plures personas matrimonialiter conjunctas testantur, deinde leges dicta & exempla, quæ polygamiam stabilire videntur, eadem serie enarraturi. Monogamiam respiciunt e libris historicis textus sequentes Exod. xxi. 3. 4. 5. Lev. xviii. & xx. 10. seq. ubique in singulari numero de uxore, de muliere dicitur, (quo pertinet lex Lev. xviii. 18.) cap. xxi. 7. 13. 14. Num. v. 12-31 xxvi. 59. Deut. xiii. 6. xvii. 17. xx. 7. xxi. ii. xxii. 13. sq. xxiv. 1. 5. xxv. 5. ii. xxvii. 20. xxvi. 1. 30. 54. 56. 57. Judic. iv. 4. 9. 17. 21. v. 24. xii. 8. 9. xiii. 2. seq. xiv. 1. seq. xv. 1. 2. 6. xix. 1. seq. xx. 4. 5. xxi. 1. 18. 21. 22. 23. Benjaminitæ uxoribus destituti, civitates restauratum jubebantur sibi rapere quisque unam uxorem suam e puellis Schiluntinis. Isti tamen, si quis unquam, pluribus opus habuissent. Ruth. 1. 1. 3. 5. 6. 8. 11. 14. 5. 10. 12. 1 Sam. 11. 20. 17. 19. xiv. 51. xviii. 20. 21. *בָּתּוּלָהּ* in altera duarum (filiarum) gener fias mihi; alii, in duabus, ut ambæ fuerint ei in uxores, quia post mortem Merob acceperit Michal. adde com. 26. 27. cap. xix. 11. xxi. 5. 6. xxv. 3. 14. 37. xxx. 22. demus cuique uxorem suam, & filios suos. 2 Sam. xii. 3. pauper nil habebat præter ovem unam. xiv. 4. seq. 1 Reg. 11. 17.